

A in semine spiritum, in spiritu naturam contineri, quae proportione respondet elemento stellarum. Addunt ipsius substantiam ex arteriarum cordis, & cerebri cavitatibus demonstrari: quae quum temere à natura nequaquam sint factae, necesse est in illis contineri, non crassam aliquam substantiam (quippe cum nulla unquam homini appareat) sed praeternaturam dum animal vivit, quae eo mortuo nequaquam conspici potest. Huius quoque gratia aerem inspirari non solum ad refrigerationem corporis, sed maxime ad pabulum & nutrimentum spirituosae huius substantiae: quae quidem ex eo etiam ostendi aiunt, quia nostra corpora inflammantur: hoc enim fieri non posse, nisi in illis tenuis, & sincerus aer esset, qui materia, & pabulum est flammae. Afferunt alia nescio quae de triplici humore, oleoso, alimentoso, & aqueo, ac ex oleoso spiritum alii, sustineri quoque eum, non humorem aereum esse & ipsius spiritus, innati quoque caloris fundamentum, eundemque sensum omnem effugere viventibus datum, suam quoque originem ex semine trahere, & tandem ipsum esse humidum primogenium, siue spiritum, siue insitum calorem. Sunt alij, ut Montanus, qui his non contenti, nescio quid admirabilius ne dicam fabulosius de natura spirituum, tradunt: aiunt enim ipsius substantiam esse perspicuam, lucidam resplendentemque; contra quos pauca dicere aggredior. Igitur qui diuinam, & caelestem, neque ex elementis spirituum substantiam constare volunt, cedere quidem id, si velint, sed nequaquam probare possunt. Nam cum illum nutrir & conservari velint, ex qua quaevis materia id fiet? An ex materia aetherea, & caelesti: & quo pacto quod caeleste est, nutrimento eget? perinde enim est ac si dicamus, caelum, aut sidera cibo egere. Ac cum illi fateantur huiusmodi substantiam aere refrigerari, nutrir, in flammam mutari, & oleoso humore sustineri, quae aereum esse statuunt, necesse est ex inferiore hoc mundo eam constare. Mirum enim si quod aethereum est, & caeleste, ignem concipiat, aut ex elementis foueatur, aut refrigerationem, vel nutrimentum capiat. Ponunt ergo illi diuinum caelestemque esse suum spiritum, quem ex tractatione postea ostendunt esse aereum, & sicut alias substantias, quae in corpore sunt, ex elementis conflare. Nec illud quidem magnopere curo, quod asserunt ex Academicis, animum duplici spiritu, quasi duplici veste indui, uno ab ipso conditore procreato, alio ex ipsis elementis confecto: nam ut illos oportebat auctores citare, quorum auctoritate nituntur, ita aliena sunt à philosophia, quae quilibet temere fingere potest. Aristotelem fatemur quidem voluisse in semine, & spiritu naturam contineri diuinam, sed quid hoc ad ipsum spiritum. Est enim in ipso semine, & spiritu vis formatrix, quae animal gignit eiusdem naturae cum parentibus, quae plane diuina est, & ex elementis nequaquam constare potest, sicut nec anima ipsa. Est in corpore viventium aliquid diuinum, nempe anima, sed propterea non fit, ut corpus uniuersum, quod vivit, aut pars corporea, quae in eo est, ex caelesti materia sint confecta. Aliud est ergo agere de semine, & spiritu, aliud de eo quod in illis est, hoc diuinum, & caeleste esse potest: quum tamen illorum substantia, & corpus, semenque ipsum, & spiritus dicantur esse corpora conflata ex elementis si modo in nobis gignantur ex sanguine, & alimento, quod non aliunde paratur, quam ex alijs rebus pariter ex elementis constantibus. Adde quod cum illi ab initio duos hos spiritus statuissent esse in viventibus, quicquid postea dicunt, illud de aerea substantia & eo spiritu, quem ex elementis confici aiunt, solum intelligi potest, tanquam temere posuerint alium spiritum caelestem, & diuinum.

D Caterum quod asserunt de cerebri, & cordis cavitatibus, non ostendit necessariam esse quandam spirituum generationem: quandoquidem ad alios versus naturam corporis partes concavas, aut solidas creatas, ut docent ventriculi, uteri, vesicae, venarum, & multarum aliarum partium sinus: aut si concedimus, cordis, & cerebri ventriculos comparatos esse, & à natura confectos, ut spiritum contineant: non tamen hoc id fit (quod illi probare nituntur) ut huiusmodi spiritus sit aethereus, caelestis, & diuinus: id enim solum docet aeream esse illius substantiam, quae mortuo animali suapte natura in congenerem ambientem substantiam euolat, evanescitque. Absurdum verò est credere ex aere inspirato nutrir spirituosam eam substantiam, quae in nostris est corporibus: nam ut nihil nutritur quod non vivit, ita cum spiritus hic ex subiectis humoribus gignatur, nequit profecto ex solo aere regigni, aut alii. Quae verò dicuntur de triplici humore, oleoso, & alimentoso, & aqueo, antea refellimus. Quod si illi volunt ex oleoso spiritum nutrir, & sustineri, non erat, quod ad eandem versus aeream inspirari dicerent. Refellunt etiam illi suam opinionem, ex propria tractatione, dum spiritum hunc dicunt, nunc duplicem esse, postea insitum calorem, aliquando calidum innatum, aliquando humidum illud oleosum, aliquando verò non esse haec, sed in ipso humore spiritum hunc consistere, aliquando verò ex omnibus his conflare id, quod dicitur esse calidum innatum: illi enim, ut qui mala posuerunt in ea re fundamenta, postea multa dicere coguntur quae inter se nequaquam coherere agnoscuntur. Praeterea illos docere oportebat, an utrumque spiritum in definitione comprehenderent, aut alterum, & quae sanè ex illis, quae praeterea velint esse animae, & corporis vinculum, an eum quae dicunt ferri à corde, per arterias in uniuersum corpus, an alium quem in singulis membris ex semine natum esse voluit: nequit enim in eo, quod quotidie gignitur, animae vinculum, & sedes collocari: quod tamen instrumentum omnium actionum esse agnoscitur. At si de eo qui in singulis membris est, intelligitur definitio, illud ei non conueniet, quod sit instrumentum omnium actionum: quadoquidem illud nequit esse vehiculum caloris, qui à corde per arterias spargitur.